

Utredning – sammenslåing av
Aust-Agder revisjon IKS og KomRev Sør IKS

Rapport til styret – 30.09.2022

Innhold

1	Bakgrunn	4
1.1	Mandat for utredning av sammenslåingsalternativet.....	4
2	Organisering av utredningsarbeidet.....	5
2.1	Arbeidsgruppen	5
2.2	Referansegruppen.....	5
2.3	Ansattes medvirkning.....	5
3	Om selskapene	7
3.1	KomRev Sør IKS	7
3.2	Aust-Agder Revisjon IKS	7
3.3	Sykefraværstatistikk	7
3.4	Dagens eierstruktur	8
4	Kompetanse og sårbarhet	10
4.1	Kompetanse i dagens selskaper.....	10
4.2	Synergier ved sammenslåing.....	11
4.3	Sårbarhet	12
4.4	Digitalisering.....	12
5	Selskapsmodell.....	14
5.1	Alternative former for organisering av nytt selskap.....	14
5.2	Vurdering av selskapsmodell	18
6	Økonomi.....	22
6.1	Regnskap og budsjett	22
6.2	Potensiale for økonomisk effektivisering ved sammenslåing	24
6.3	Betalingsmodeller.....	24
7	Forholdet til de ansatte	28
7.1	Virksomhetsoverdragelse	28
8	Etablering av nytt selskap	29
8.1	Valg av selskapsmodell.....	29
8.2	Videreføring av organisasjonsnummer	29
8.3	Medlemskap i Samfunnsbedriftene.....	29
8.4	Selskapsavtale	29
8.5	Selskapsnavn.....	29
8.6	Kostnadsfordeling - betalingsmodell.....	30
8.7	Innskudd i selskapet	30
8.8	Deltakernes eierandel i selskapet	30
8.9	Deltakernes stemmerett i representantskapet	31
8.10	Uttreden.....	31

8.11	Lokalisering - kontorsteder	31
8.12	Ledelse	32
8.13	Valg av leverandør av IKT-tjenester	32
9	Oppløsning av dagens selskaper	33
9.1	Oppløsning av dagens selskaper, eller videreføring?	33
9.2	Prosess knyttet til avvikling av Aust-Agder Revisjon IKS	33
9.3	Prosess ved avvikling av KomRev Sør IKS	33
9.4	Pensjonsforpliktelser	33
9.5	Omstillingsutvalg - interimstyre.....	34
9.6	Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning av revisors virksomhet.....	34
10	Selskapsavtalen	35
11	Høringsuttalelser fra ansatte.....	40
11.1	Uttalelse fra ansatte i KomRev Sør IKS.....	40
11.2	Uttalelse fra ansatte i Aust-Agder Revisjon IKS.....	40

1 Bakgrunn

KomRev Sør IKS, Aust-Agder Revisjon IKS og Agder Kommunerevisjon IKS har tidligere gjennomført en prosess med sikte på en sammenslåing av revisjonsselskapene. I denne prosessen ble det lagt til grunn et sett med prinsipper man ønsket å forenes omkring. Styret i Agder Kommunerevisjon vedtok at man ikke ønsket å gå videre med et utredningsarbeid basert på disse prinsippene.

Aust-Agder Revisjon IKS og KomRev Sør IKS har i sitt arbeid videreført en felles forståelse av hva som skal til for å lykkes med en sammenslåing og prinsippene for dette. Selskapene er omforent i form av de prinsipper som er gitt for utredningsarbeidet. Følgende prinsipper ligger til grunn for en sammenslåing:

- *Kjerneverdiene åpenhet og tillit skal kjennetegne prosessen, der aktørene opptrer og anser hverandre som likeverdige parter. Målet er å bygge en plattform for å kunne etablere et felles fagmiljø og en felles kultur.*
- *Utredningen skal bygge på etablering av et nytt selskap som ikke skal være basert på et sentralt hovedkontor, men bygge på en flat og desentralisert kontorstruktur. Målet er å opprettholde, styrke og utvikle robuste kompetansemiljøer ved de allerede etablerte fagmiljøene.*
- *Utredningen skal ha som mål å etablere effektive, dynamiske og selvstendige kontorer, med fokus på nærhet og tilgjengelighet overfor kundene og eierne. Dette innebærer også en desentralisert ansvars- og ledelsesstruktur. Nytt styre/interimsstyre ansetter ny daglig leder. Det forutsettes at samtlige aktører som vil delta i prosessen slutter seg til disse prinsippene.*

1.1 Mandat for utredning av sammenslåingsalternativet

Representantskapet til KomRev Sør IKS behandlet den 29.04.2021, spørsmålet knyttet til utredning av muligheter for samarbeid eller sammenslåing med Aust-Agder Revisjon IKS. Representantskapet gjorde følgende enstemmige vedtak:

«Representantskapet vedtar å gjennomføre en utredning sammen med Aust-Agder Revisjon IKS med tanke på en sammenslåing av selskapene.

Etablering av et nytt revisjonsselskap skal bygge på premissene om å opprettholde lokale kompetansearbeidsplasser og en desentralisert kontorstruktur».

Representantskapet i Aust-Agder Revisjon IKS vedtok høsten 2021, enstemmig det følgende:

«Representantskapet vedtar å gjennomføre en utredning sammen med KomRev Sør IKS som tar sikte på å vurdere en sammenslåing av selskapene.

Det bør iverksettes tiltak for å sikre et godt arbeidsmiljø og bred involvering av de ansatte i prosessen. Et eventuelt økt ressursbehov som en konsekvens av utredningsarbeidet dekkes av disposisjonsfond».

2 Organisering av utredningsarbeidet

Styrene i selskapene har ved sin behandling av mandat, lagt til grunn flere krav som omhandler organiseringen av utredningsarbeidet. Det fremgår at det skal etableres en arbeidsgruppe, bestående av selskapenes revisjonssjefer. Arbeidsgruppen skal være ansvarlig for utredningen og sluttrapport.

Styrene skal involveres i utredningsprosessen ved at to representanter fra hvert styre skal inngå som medlemmer av referansegruppen. Det fremgår videre at involvering av ansatte skal sikres med deltakelse av ansattrepresentanter i referansegruppen.

2.1 Arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen har bestått av:

- Irene Loka - daglig leder KomRev Sør IKS
- Kristian Fjellheim Bakke - daglig leder Aust-Agder Revisjon IKS
- Magnus Bjarte Solsvik - sekretær

Arbeidsgruppen har gjennomført til sammen 19 arbeidsmøter, samt ledet referansegruppens møter. Det har for arbeidsgruppen vært et mål å involvere de ansatte bredt gjennom hele prosessen, samtidig som man har fokus på en effektiv fremdrift gjennom løpende avklaringer i referansegruppen i viktige spørsmål. Arbeidsgruppen ferdigstilte den endelige rapporten til styret den 30.09.2022.

2.2 Referansegruppen

Referansegruppens hovedoppgave har vært å gi løpende tilbakemeldinger på arbeidsgruppens problemstillinger og styringsspørsmål. Referansegruppen har gjennomført 4 møter knyttet til utredningsarbeidet.

Referansegruppen har bestått av:

- Helge Elle – styreleder, KomRev Sør IKS
- Gunnar Topland – styreleder, Aust-Agder Revisjon IKS
- Maiken Messel – nestleder i styret, Aust-Agder Revisjon IKS
- Wenche Tønnessen Storaker – nestleder i styret, KomRev Sør IKS
- Sébastien M. Hille – ansattrepresentant KomRev Sør IKS
- Øyvind Nilsen – ansattrepresentant Aust-Agder Revisjon IKS

2.3 Ansattes medvirkning

I forkant av utredningsarbeidet har de respektive ansattgruppene blitt orientert om utgangspunktet for hvorfor selskapene har hatt et ønske om å gjennomføre en utredning, hvor de ansatte ble gitt mulighet for å gi sine innspill til prosessen. Det har vært en forståelse av at ansatte i begge selskapene har hatt et ønske om å utrede muligheten for sammenslåing. Samtidig er det gitt signaler om ønsker som i stor grad samsvarer med de mandater som er gitt for utredningen. Altså et ønske om minst mulig negativ påvirkning av arbeidsmiljø, opprettholdelse av arbeidssteder samt et ønske om at man unngår overfløige

ansatte. Dette var også forhold som arbeidstakerrepresentantene gav uttrykk for i det første møtet i referansegruppen.

Arbeidstakerrepresentantenes deltakelse i referansegruppen har sikret at de ansatte er gitt mulighet for medbestemmelse i hele utredningsprosessen. Sakspapirer er løpende oversendt arbeidstakerrepresentantene i forkant av referansegruppens møter, og ansattrepresentanter har på grunnlag av dette fått mulighet til å gjennomføre møter med de ansatte for å drøfte de ulike løsningsforslag som er fremmet fra arbeidsgruppen.

Ansatte i begge selskaper ble invitert til å komme med innspill til utredningen før arbeidet ble slutført. Arbeidstakerrepresentantene uttrykker at de ansatte i begge selskapene ser positivt på en sammenslåing av selskapene. Det er uttrykt et ønske om å danne solide kompetansemiljøer med mulighet for utvikling. Videre peker de ansatte på viktigheten av et stabilt og langsiktig eierskap og at IKS er den foretrukne selskapsform.

De ansatte peker også på at det innenfor selskapenes nåværende retningslinjer og arbeidsavtaler må skje en harmonisering i det nye selskapet, og at ansatte blir medvirkende i dette arbeidet.

3 Om selskapene

3.1 KomRev Sør IKS

Revisjonsselskapet ble etablert i 2003 ved en sammenslåing av flere lokale revisjonsdistrikt i vestre del av Vest-Agder. Selskapet ble opprettet med 11 deltakerkommuner. Fra 2020 er antall deltakerkommuner redusert til 8 etter at flere av kommunene da ble slått sammen.

KomRev Sør IKS er lokalisert med hovedkontor i Flekkefjord, og avdelinger i Lyngdal og Mandal. Selskapet har 8 fast ansatte som fordeler seg på 7 kvinner og 1 mann.

Hovedmålet i selskapets vedtatte strategi er å bidra til å sikre tillit og en bedre forvaltning i deltakerkommunene. Virksomheten er basert på verdiene integritet, kvalitet, imøtekommende, fleksibilitet, objektivitet, uavhengighet og åpenhet. Strategien har fire satsingsområder: 1) Være en kompetent revisjon, (2) Være beredt til en digital revisjonsverden, (3) Være en fleksibel og dynamisk organisasjon, og (4) Være den foretrukne revisor for selskapets deltakerkommuner. Et av tiltakene i strategien er sondering av mulighetene for en større kommunal revisjonsenhet i Agder.

3.2 Aust-Agder Revisjon IKS

Selskapet ble etablert i 2002 på bakgrunn av en ønsket sammenslåing av flere revisjonsenheter i Aust-Agder. Selskapet ble opprettet som et interkommunalt selskap med 10 deltakerkommuner samt Aust-Agder Fylkeskommune. Med unntak av Aust-Agder Fylkeskommune, er dagens deltakerkommuner de samme som ved etableringen.

Aust-Agder Revisjon har sitt kontor i Arendal og har per i dag 13 ansatte som fordeler seg på 8 kvinner og 5 menn. Ordførerne i eierkommunene utgjør selskapets representantskap. Eierne og styret har gjennom sin strategiplan for perioden 2020-2023, vedtatt at selskapets visjon skal være «best på kvalitet – best for kommunene». Selskapets overordnede strategiske mål er å «utføre effektive revisjonstjenester og kontrolloppgaver med god kvalitet, både i forhold til formelle krav og oppdragsgivernes bestillinger». Verdigrunnet til selskapet er uavhengige, tillitsskapende og innovative. Disse verdiene er grunnleggende for hele selskapets virksomhet, både som utøvende revisor, rådgiver, samarbeidspartner, arbeidsgiver og som arbeidstaker.

3.3 Sykefraværstatistikk

Selskapene har generelt et lavt sykefravær. For KomRev Sør har sykefraværet fordelt seg som følger de seneste årene:

	2019	2020	2021
Korttidsfravær	1,1 %	1,9 %	1,4 %
Langtidsfravær	6,6 %	1,9 %	0,5 %
Totalt sykefravær	7,7 %	3,8 %	1,9 %

For Aust-Agder Revisjon IKS har sykefraværet fordelt seg som vist nedenfor:

	2019	2020	2021
Korttidsfravær	2,4 %	0,2 %	0,4 %
Langtidsfravær	2,5 %	8,4 %	5,9 %
Totalt sykefravær	3,9 %	8,6 %	6,3 %

3.4 Dagens eierstruktur

Aust-Agder Revisjon IKS har de seneste årene hatt en større endring i sin eierstruktur som følge av at fylkeskommunene Aust-Agder og Vest-Agder i 2020 ble slått sammen til Agder fylkeskommune. Fra dette tidspunktet avvirket fylkeskommunen sitt eierforhold til Aust-Agder Revisjon IKS. Det er ikke planlagt noen sammenslåing av kommuner blant selskapets øvrige deltakerkommuner, men med jevne mellomrom er det diskusjoner om mulige sammenslåinger og de fordeler og ulemper dette vil gi for kommunene. Et nytt selskap må være forberedt på at det kan forekomme sammenslåing av kommuner og tilpasse organisasjonsstrukturen i tråd med de krav som følger til effektivisering.

Nedenfor vises dagens eierandel og antall innbyggere per 1.1.2022 i deltakerkommunene til Aust-Agder Revisjon IKS:

Kommune	Eierandel	Innbyggere
Arendal kommune	41 %	45 509
Grimstad kommune	21 %	24 017
Lillesand kommune	10 %	11 279
Risør kommune	6 %	6 735
Tvedestrand kommune	6 %	6 115
Froland kommune	5 %	6 098
Birkenes kommune	5 %	5 342
Gjerstad kommune	2 %	2 427
Vegårshei kommune	2 %	2 131
Åmli kommune	2 %	1 801

KomRev Sør IKS har hatt endringer i sin eierstruktur som følge av ovennevnte kommunesammenslåinger. Dette har medført en endring i antall deltakerkommuner fra 2020. Eierandelene er fordelt som følger blant nåværende deltakerkommuner:

Kommune	Eierandel	Innbyggere
Lindesnes kommune	30,8 %	23 147
Lyngdal kommune	16,5 %	10 480
Farsund kommune	13,2 %	9 622
Flekkefjord kommune	12,6 %	9 048
Kvinesdal kommune	10,0 %	5 883
Sirdal kommune	6,7 %	1 810
Hægebostad kommune	5,2 %	1 704
Åseral kommune	5,0 %	912

4 Kompetanse og sårbarhet

Selskapenes samlede kompetanse er av både konkurransemessig og strategisk betydning for et nytt selskap. Selskapene har per i dag en sammensetning av kompetente ansatte med variert erfaring fra både privat og offentlig virksomhet, samt ulike former for formell kompetanse. Vårt konkurransefortrinn er inngående kunnskap om den enkelte kommunes særtrekk og kommunal revisjon. Det å sikre en kontinuitet blant ansatte ved overgangen til et nytt selskap er et mål i seg selv, for å sikre at eierkommunene fortsatt får tjenester av høy kvalitet, i dag og i fremtiden. Når et nytt selskap er etablert, vil fokuset være å styre selskapets kompetanse ved å rekruttere, utvikle og benytte kompetanse ut fra selskapets helhetlige behov.

4.1 Kompetanse i dagens selskaper

Ansatte i KomRev Sør innehar kompetanse innen flere fagområder. Innen regnskapsrevisjon har alle regnskapsrevisorene, fem ansatte, minst bachelorutdannelse innen revisjon. En revisor er statsautorisert revisor, og en revisor er siviløkonom med tilleggsutdannelse innen matematikk og utenlandsstudier. Fire av regnskapsrevisorene er i posisjon til å få godkjenning som statsautorisert revisor. Innen forvaltningsrevisjon har begge revisorene samt daglig leder, som er oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, utdannelse i tillegg til masterutdannelse. Selskapet har således kompetanse innen flere fagfelt. Som eksempel kan nevnes fagområder som økonomi, herunder regnskap og revisjon, finans, prosjektstyring, jus, administrasjon og ledelse, statsvitenskap, sosialantropologi, og fredsstudier. Av ansattes praktiske erfaring, utover den erfaringen som erverves fra arbeidet i dagens selskap, kan nevnes erfaring fra privat revisjon og erfaringer fra kommunal og statlig forvaltning.

I Aust-Agder Revisjon jobber åtte ansatte med regnskapsrevisjon. Fire av disse er statsautoriserte revisorer, inkludert oppdragsansvarlig revisor. Selskapet har fire forvaltningsrevisorer, i tillegg til daglig leder som er oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Alle forvaltningsrevisorene har masterutdannelse som dekker fagområder som statsvitenskap, helseøkonomi, økonomi og strategisk ledelse. Gjennom vår satsning på digitalisering har to av våre ansatte blitt sertifisert som digitale revisorer gjennom Den norske Revisorforening (DNR).

I begge selskapene er arbeidet med regnskapsrevisjon organisert i team hvor de respektive team har revisjonsansvar for et gitt antall kommuner. De ansvarlige revisorene i Aust-Agder Revisjon benevnes som hovedrevisor, mens denne funksjonen i KomRev Sør kalles kundeansvarlig revisor. Begge selskapene har i tillegg to revisormedarbeidere.

Forvaltningsrevisjonsoppdrag utføres på tvers av kommunene uten at revisorene har noen fast tilknytning til kommunene. Det har over tid vært fokusert på at forvaltningsrevisorer opparbeider seg spisskompetanse på ulike forvaltningsområder i kommunen, da dette vil kunne bidra til en mer effektiv revisjon og en antatt bedre kvalitet på de rapporter som utarbeides.

De ansatte i de to revisjonsselskapene besitter en betydelig kompetanse innen kommunal forvaltning og kommunale regnskapsregler. I utøvelsen av kommunal revisjon, både

regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, borger dette for tjenester av høy kvalitet og effektivitet til kommunene. En besittelse av slik spesifikk kompetanse gir selskapene et stort konkurransefortrinn.

Begge selskapene er i dag en del av en felles lokalforening på Agder. Gjennom lokalforeningen arrangeres det sporadiske fagdager, omkring 1 dag i året. Dette har vært en faglig arena for kompetanseutvikling.

De ansatte i begge selskapene ivaretar de sentrale krav om etterutdanning for revisor. Dette skjer gjennom både interne og eksterne kurs.

KomRev Sør IKS har omtrent årlig gjennomført en fagdag innen revisjonsmetodikk, med foredragsholder fra UIA. Dette har sikret at selskapet vedlikeholder og utvikler sin kompetanse innen revisjonsmetodikk. I tillegg arrangeres kurs i egen regi om aktuelle tema. Aust-Agder Revisjon IKS har i dag et faglig samarbeid med de kommunale revisjonsselskapene Viken og Vestfold og Telemark, og deltar på felles kompetansedager hvor utvikling gjennom erfaringsdeling har et fokus.

4.2 Synergier ved sammenslåing

Et fokus på synergier knyttet til kompetanse er sentralt for den argumentasjon som legges til grunn for sammenslåing. Kompetanse sett på tvers av regionene, skal kunne bidra til å bygge et større kompetansemiljø og således gi bedre muligheter for utveksling av erfaringer, etablere en felles plattform for kompetanseutvikling og arbeidsmetodikk.

En samling av kompetansen fra begge selskapene i et nytt sammenslått selskap, vil gi en økt kompetansekapital som består av flere ulike fagområder og mer spisskompetanse. Det vil gi en større arena for utveksling av kunnskap, erfaringer og læring. Dette kan oppnås ved å benytte kompetanse på tvers av regionene i ulike prosjekter. Det må videre etableres ulike former for tiltak for deling og utvikling av kompetanse i selskapet, som for eksempel faggrupper for både for utvikling av generell kunnskap, men også for å utvikle spesifikk kunnskap innen særskilte temaer. Andre tiltak er bruk av IKT til både formell og uformell utveksling av kompetanse, samt gjennomføring av interne og eksterne kurs.

Et større selskap med økt kompetansekapital, vil stå sterkere når revisjonsselskapene må tilpasse sin virksomhet til de endringene som kommer i revisjonsbransjen. Den økte digitaliseringen i samfunnet, som også i større grad vil komme i kommunene, vil påvirke både revisors arbeidsmetodikk og de tjenester som kommunene har behov for. Et større selskap vil stå bedre rustet i en slik utvikling.

Effekten av denne økte tilgangen på kompetanse, vil gi positive synergier på flere felt. De ansatte i selskapet vil få en større arena for utvikling av sin kompetanse, noe som kan gi et høyere trivselsnivå og større mulighet for personlig og faglig utvikling. Selskapet vil på sin side kunne tilby et enda større spekter av tjenester til sine eierkommuner, samt være bedre i stand til å utvikle kompetansen. Kommunene vil på sin side kunne motta tjenester av høy kvalitet, tilpasset en økende profesjonalisering og digitalisering av kommuneforvaltningen.

Oppsummert så vil en sammenslåing av selskapet gi en økt kompetansekapital som består av flere ulike fagområder og mer spisskompetanse på særskilte fagområder, enn selskapene

oppnår hver for seg. Selskapets ansatte vil få en større arena for faglig utvikling og vekst, og selskapet kan yte tjenester med en høyere kvalitet og tilpasset en kontinuerlig utvikling i kommuneforvaltningen. Slik vil selskapet styrke sitt konkurransefortrinn og tilpasse kompetansen til selskapets strategiske posisjon.

4.3 Sårbarhet

Begge revisjonsselskapene er mindre selskaper med sårbar bemanning. Når det er skifte av personell, fravær grunnet sykdom, eller ansatte av ulike årsaker har behov for redusert arbeidstid, er det utfordrende å opprettholde tjenesteproduksjonen. Særlig krevende er dette innen regnskapsrevisjon hvor regnskapsrevisorene, spesielt i årsoppgjøret, skal utføre mye revisjonsarbeid i en svært kort periode. Jo færre ansatte en har disponible, desto større er konsekvensene for øvrige ansatte ved at de får en større arbeidsbelastning. Videre er det også en risiko for at en ikke klarer å holde avtalte leveringsfrister.

Ved sammenslåing av selskapene vil et nytt større selskap få en større personalbase, og dermed en større mulighet til en mer effektiv organisering og utnyttelse av personellet. Dette fordrer at det er en fleksibilitet i selskapet, slik at personell kan utføre arbeid på tvers av regionene. En større personalbase gir også en bedre mulighet til å ivareta ansattes behov, som for eksempel tilrettelegging av arbeidstid ved sykdom eller omsorgsbehov.

Et annet aspekt av sårbarhet, er usikkerheten som en eventuell kommunesammenslåing eller en kommunes uttrede av selskapet, kan føre med seg for virksomheten og bemanningsnivået. Ytterligere kommunesammenslåinger vil få konsekvenser for arbeidsomfanget i selskapet. En sammenslåing av selskapene vil være en styrke for å kunne håndtere en slik situasjon. For øvrig vil et langsiktig eierskap fra våre deltakerkommuner være vesentlig for trygge arbeidsplasser.

Effekten av en større personalbase vil være en høyere leveringssikkerhet, mindre arbeidspress og belastning på personell i utsatte perioder, og en større anledning til å ha et godt arbeidsmiljø ved at en bedre kan tilrettelegge for ansatte ved behov. Videre vil selskapet fortsatt ha tilgjengelig kompetanse, selv om en skulle få et lengre fravær av enkeltansatte.

4.4 Digitalisering

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) er i dagens samfunn viktig for utvikling og drift av alle virksomheter. Den pågående digitaliseringsbølgen er en driver for omstilling i både privat og offentlig sektor. Perioden med nedstengning av samfunnet grunnet covid-19, har ført til at verktøy er tatt i bruk på en mer offensiv måte, både i kommunene og i kommunerevisjonen. Dette har ført til en større fortrolighet med bruk av disse verktøyene, og en mer effektiv gjennomføring av både møter og revisjon. Samtidig erkjenner en at det er et område som er i en rivende utvikling, og at det ikke er mulig å forutse hvordan utviklingen av digitale løsninger vil bli.

I praksis vil denne økte digitaliseringen også bidra til å redusere fysiske avstander. Fellesmøter kan avvikles på teams, det er lett å ha kontakt med andre uten å være i samme rom, dokumenter kan deles osv. En vil kunne gjennomføre samlinger på tvers av regionene

uten å måtte bruke reisetid for å møte fysisk. Tilsvarende vil det være enkelt å sette opp korte møter når det er behov for dette. Faglige samlinger kan raskt settes opp for aktuelle ansatte, uten at en også må avsette tid til reiser. Så samtidig som en oppnår en kort avstand digitalt, vil en også ha en effektiviseringsgevinst ved redusert reisetid.

Pågående digitaliseringsbølge vil påvirke revisjonens arbeidsmetoder og det vil påvirke utformingen av oppdragene som skal utføres. Å møte denne digitaliseringen på en aktiv måte, vil kreve økt kompetanse og omstillinger. Et større selskap vil bidra til å stå sterkere i en slik utvikling.

5 Selskapsmodell

Basert på det vi vet om dagens eiere, vil et nytt sammenslått selskap få 18 eierkommuner: 10 kommuner fra Aust-Agder Revisjon IKS og 8 kommuner fra KomRev Sør IKS. Et spørsmål er hvilken selskapsform som er ønskelig for et nytt sammenslått selskap. Nedenfor vil vi først beskrive aktuelle foretaksformer, før vi deretter vurderer disse opp mot noen viktige kriterier for eierstyring. Selskapsformene som er beskrevet er aksjeselskap (AS), samvirkeforetak (SA) og interkommunalt selskap (IKS).

5.1 Alternative former for organisering av nytt selskap

5.1.1 Aksjeselskap - AS

Aksjeselskap reguleres av lov om aksjeselskaper (aksjeloven) 13.6.1997 nr. 44.

Enhver kan være eier i et AS med mindre vedtektene bestemmer noe annet. Eier kan være både juridiske rettssubjekter og enkeltpersoner som kan være både private og offentlige eiere. Kravet til utvidet egenregi vil sette begrensninger for privat eierskap.

Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser er begrenset til kapitalinnskuddet, og aksjeselskaper kan i ytterste konsekvens gå konkurs.

Nye eiere kan komme inn ved at andre eiere selger sine aksjeposter, aksjekapitalen kan utvides ved en emisjon eller ved fusjon med andre selskap. En aksjonær kan fritt overdra sine aksjer med mindre annet er avtalt eller følger av lov eller selskapets vedtekter.

Eierrettighetene er knyttet til aksjer og det er antall aksjer som styrer den enkelte eiers påvirkningsmuligheter overfor selskapet, med mindre annet er avtalt i vedtektene innenfor aksjelovens bestemmelser.

Et aksjeselskap kan oppløses eller avvikles etter vedtak i generalforsamlingen. Endringer i vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Aksjeeierne har rett til å delta på generalforsamlingen, enten selv eller ved fullmektig etter eget valg.

Generalforsamlingen skal godkjenne årsregnskapet og årsberetning, utdeling av utbytte, samt andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

Generalforsamlingen kan holdes uten fysiske møter, ved hjelp av elektroniske hjelpemidler, jf. lovens § 5-7.

Styret velges av generalforsamlingen og er selskapets øverste ledelse. En vesentlig del av myndigheten i et aksjeselskap er tillagt styret som forvalter selskapet på vegne av eierne.

Daglig leder står for den daglige ledelse av selskapets virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Aksjeselskapet vil være regnskapspliktig etter regnskapsloven. Generalforsamlingen skal velge revisor.

Basert på en helhetlig vurdering anses selskapsformen som mulig, men som mindre formålstjenlig for organisering av et felles revisjonsselskap.

5.1.2 Samvirkeforetak - SA

Samvirkeforetak styres etter reglene i lov om samvirkeforetak (samvirkeoven) av 29.6.2007 nr. 81.

Fem hovedelementer må være oppfylt for at det skal være tale om et samvirkeforetak i lovens forstand, jf. § 1:

- Det må foreligge en sammenslutning (sammenslutningskriteriet).
- Virksomheten må ha et økonomisk hovedformål (formålskriteriet).
- Det må foregå en omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet).
- Avkastningen må fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet).
- Deltakeransvaret må være begrenset (ansvarsbegrensningen).

Eierne av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer i foretaket. Foretaksformen kjennetegnes av at den typisk brukes der medlemmer ønsker å løse en oppgave i fellesskap. Videre kjennetegnes den ved at medlemskapet er fleksibelt og ved at medlemskap som utgangspunkt er åpent for alle som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av foretaket. Samvirkeforetaket kan bare nekte noen å bli medlem dersom det er saklig grunn for det. Vedtektene kan fastsette nærmere vilkår for å bli medlem, men bare så langt det er saklig grunn for det. Det er vurdert å være saklig grunn å nekte medlemskap for kommuner som f.eks. ligger utenfor et begrenset geografisk område.¹ At det kun skal være kommuner eller kommunale selskap som er medlemmer, er også saklig grunn. Både innmelding og utmelding kan med visse begrensninger reguleres i vedtektene.

Hovedregelen for utmelding er 3 måneder. Men dersom det er foreligger tungtveiende, saklige grunner, kan vedtektene fastsette lengre utmeldingsfrist. Slike grunner kan f.eks. være når utmelding kan medføre alvorlige vansker for foretaket og de gjenværende medlemmene. Hensynet til foretaket og de gjenværende medlemmene må veies opp mot hensynet til medlemmene som ønsker å tre ut. Det er også adgang til å legge vekt på en effektiv ressursutnytting, og det kan tenkes at unntaksbestemmelsen lettere kan benyttes i mindre foretak enn i større.²

Medlemmenes ansvar begrenses til andelsinnskuddet som er betalt inn til samvirkeforetaket. Det kan ikke søkes dekning utover dette hos medlemmene, men i foretakets formue. Avtaler som er inngått med medlemmene er avgjørende for ansvarsforholdet ved en eventuell konkurs. Stiftelsesdokumentet regulerer de økonomiske forhold ved etableringen.

---

¹ Ot.prp. nr. 21 (2006-2007) s. 79: «Sier vedtektene at det bare er personer fra Oppland som kan bli medlemmer av foretaket, kan det ikke opptas medlemmer fra Hedmark.»

² Ot.prp. nr. 21 (2006-2007) s. 261.

Selskapets øverste eierorgan er årsmøtet. Et medlem kan delta på årsmøtet ved fullmektig etter eget valg.

Alle medlemmene har møterett på årsmøtet og har en stemme med mindre det er avtalt noe annet i vedtektene. Det kan i vedtektene bestemmes at medlemmene skal ha flere stemmer, men et medlem kan aldri ha flertall av stemmene på årsmøtet. Årsmøtet kan treffe vedtak som er bindende for medlemmene, det har instruksjonsmyndighet overfor foretakets øvrige organer, og omgjøringskompetanse når det gjelder andre beslutninger.

Årsmøtet kan vedta å endre vedtektene med to tredjedeler av de stemmene som er gitt. Vedtektene kan sette strengere vedtakskrav. Særskilte vedtektsendringer krever tilslutning fra minst fire femdel av de stemmene som er gitt.

Årsmøtet kan gjennomføres som elektronisk møte, jf. lovens § 44.

Et samvirkeforetak skal ha et styre og daglig leder. Hovedregelen er at styret velges av årsmøtet mens styret ansetter daglig leder. Styremøte kan avholdes elektronisk.

Selskapets regnskap skal føres etter regnskapslovens prinsipper. Årsmøtet velger revisor.

Selskapsformen har frem til nå vært lite benyttet som samarbeidsform i kommunal sektor. Det foreligger imidlertid ett eksempel på at dette er gjort innenfor organisering av kommunalt revisjonsselskap. Revisjon Midt-Norge SA ble etablert i 2018 med 44 medlemmer.

Samvirkeforetak er en fleksibel foretaksform og passer godt hvis det er mange medlemmer og hvis en ønsker å gjøre det enkelt å inkludere nye medlemmer i foretaket. Det sentrale med selskapsformen er at medlemmene løser en oppgave i fellesskap, det er medlemmenes bruk og nytte av foretaket som er viktig og ikke avkastning på innskutt kapital.

Samvirkeforetak har også en mer fleksibel måte å gjennomføre årsmøtet på enn for eksempel et interkommunalt selskap, da det ikke er krav om at et gitt antall av medlemmene må være til stede for at årsmøtet er beslutningsdyktig. Vår helhetlige vurdering er at samvirke er en aktuell selskapsform for et nytt sammenslått revisjonsselskap. Det må imidlertid avklares hvordan en skal avgrense samvirkets virkeområde.

5.1.3 Interkommunalt selskap - IKS

Et interkommunalt selskap reguleres av lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) av 29.01.1999 nr. 6.

Et IKS kjennetegnes ved at bare kommuner, fylkeskommuner og andre IKS kan være eiere (deltakere).

Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en fastsatt andel av selskapets forpliktelser. Andelen fastsettes i prosent eller brøk, og skal etter loven samsvare med den enkelte deltakers eierandel i selskapet, med mindre annet er særskilt avtalt i selskapsavtalen, jf. lovens § 3. Samtlige andeler skal til sammen utgjøre hundre prosent eller 1/1, slik at det er samsvar mellom heftelsesform og selskapets samlede forpliktelser.

Opptak av nye deltakere må vedtas ved endring av selskapsavtalen med tilslutning fra alle deltakerkommunene. Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. Annen oppsigelsestid kan fastsettes i selskapsavtalen.

Den enkelte deltakers plikt til å gjøre innskudd i selskapet reguleres i selskapsavtalen, jf. loven § 5.

Representantskapet er selskapets øverste organ og består av minst én representant fra hver deltaker. Vedkommende kommunestyre/bystyre velger selv sin(e) representant(er). Den enkelte deltaker kan foreta nyvalg av sin representant i valgperioden.

De deltakende parter definerer i selskapsavtalen selv hvor mange representanter den enkelte deltaker skal ha i representantskapet, men loven § 6 krever at hver deltaker skal ha minst en representant med varamedlem. Etter loven § 9 har i utgangspunktet hver representant en stemme (med mindre annet er avtalt i selskapsavtalen), og saker avgjøres ved vanlig flertall, mens møteleders stemme er avgjørende ved stemmelikhet.

Representantskapet i et IKS er beslutningsdyktig når minst halvdel av medlemmene er til stede og disse representerer minst to tredjedeler av stemmene.

Representantskapet kan treffe vedtak om at møter kan gjennomføres som fjernmøter. Protokoll kan signeres elektronisk, jf. lovens § 9.

Representantskapet behandler selskapets anliggender som regnskap, budsjett, økonomiplan og alle andre spørsmål som er definert å høre under representantskapet i selskapsavtalen.

Selskapet skal ha et styre på minst tre medlemmer. Representantskapet velger styrets leder og nestleder med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at valget foretas av styret selv.

Styret kan treffe vedtak om at møter kan gjennomføres som fjernmøter. Protokoll kan signeres elektronisk, jf. lovens § 12.

Selskapet skal ha en daglig leder som ansettes av styret med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at daglig leder ansettes av representantskapet. Daglig leder forestår den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

Selskapet er regnskaps- og revisjonspliktig. Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven hvis ikke annet er bestemt i selskapsavtalen. Representantskapet velger revisor.

Årsbudsjettet fastsettes av representantskapet, som også ser på virksomheten i et lengre tidsperspektiv på minst fire år i en økonomiplan.

Det er vår vurdering at et IKS er en aktuell foretaksform for et nytt sammenslått selskap. Antall deltakerkommuner i dagens to revisjonsselskaper er begrenset, og gjør eierstyringen håndterbar. Imidlertid er det en relativt kort utmeldingsfrist for deltakerne.

5.2 Vurdering av selskapsmodell

Et sentralt spørsmål ved sammenslåing av dagens selskaper, er hvilken foretaksform som best ivaretar eiers behov for styring og påvirkning. Det vil være grunnleggende ved valg av selskapsform, at det etableres et foretak som bygger på langsiktig eierskap som sikrer trygge arbeidsplasser. Dette er også i tråd med de tilbakemeldinger som er kommet til uttrykk fra ansattrepresentanter i begge selskaper. Eierne må oppleve at de har påvirkningsmulighet i beslutninger og sikre at ansatte ønsker å investere sin kompetanse og arbeidskapasitet i selskapet.

Ved valg av foretaksform er disse momentene vurdert:

- Ansvar, herunder ansvar for selskapets forpliktelser og krav til innskudd.
- Eierstyring, herunder beslutningsdyktighet i eierorgan og krav ved vedtektsendringer.
- Endringer på eiersiden, herunder innlemming og uttreden av selskapet.

5.2.1 Ansvar, herunder ansvar for selskapets forpliktelser og krav til innskudd

En sentral forskjell mellom et interkommunalt selskap og et aksjeselskap eller samvirke, er deltakernes ansvar for selskapets forpliktelser. I et interkommunalt selskap hefter hver deltaker ubegrenset for en fastsatt andel av selskapets forpliktelser. Andelen er avtalt i selskapsavtalen. I aksjeselskap og samvirke er eiers ansvar begrenset til innskutt kapital.

For eierne gir aksjeselskap og samvirke minst risiko. Samtidig er det ut fra selskapets virksomhet og kundegruppe, svært liten risiko for at selskapet vil gå konkurs. Dette momentet har derfor mindre betydning ved valg av foretaksform.

5.2.2 Eierstyring, herunder beslutningsdyktighet i eierorgan og krav ved vedtektsendringer

For å være beslutningsdyktig, er det i et interkommunalt selskap krav om at minst halvdelen av representantskapets medlemmer må være til stede og at disse representerer minst to tredjedeler av stemmene. Disse reglene kan virke krevende å håndtere når det er mange deltakere som må være til stede for at representantskapet kan ta beslutninger. Hvis for mange melder forfall til innkalt representantskapsmøte, må det innkalles til nytt møte. I et aksjeselskap og samvirke tas beslutninger av de fremmøtte eierne/medlemmene. Disse selskapsformene gir en smidigere mulighet for avholdelse av generalforsamling og årsmøte. Dette taler minst for å velge interkommunalt selskap som selskapsform da denne foretaksformen er mest rigid. Samtidig er det nå mulig å gjennomføre møtene i eierorganene som fjernmøter, noe som gjør det mer fleksibelt for eierne å delta. Dette kan også ha betydning når det er store avstander for å møte fysisk for eierne. Dette momentet kan ha en betydning ved valg av foretaksform.

Også ved vedtektsendringer (selskapsavtalen i IKS) har de ulike foretaksformene forskjellige regler. De mest omfattende og krevende reglene er gitt for interkommunale selskaper. Her kreves det at endring av selskapsavtalen får tilslutning fra alle deltakeres kommunestyre. I aksjeselskap og samvirke hører slik beslutning inn under

generalforsamlingen og årsmøtet. Det vil si at interkommunale selskaper har lengre beslutningsvei og mer tyngende tilslutningskrav. En enkelt kommune vil også kunne stå i veien for en endring om man ikke er enig. Dette kan innebære en tyngre og sjeldnere evaluering og endring av selskapsavtalen. På den annen side kan krav om full tilslutning fra eierne, også gi selskapet en sterkere tilslutning til de endringene som besluttes, i og med at enighet kreves. Regelen gir også små kommuner som har en liten eierandel, en større påvirkningsmulighet ved endringer dersom eierandelen også avspeiles i antall stemmer kommunen har i representantskapet.

I et samvirke vil endringer i vedtektene kreve to tredjedeler av stemmene som er gitt. Vedtektene kan sette strengere vedtakskrav. Visse vedtektsendringer krever tilslutning fra minst fire femdeler av de stemmene som er gitt. I aksjeselskap krever beslutning om vedtektsendring, minst to tredeler av de avgitte stemmene samt av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen. Det kan fastsettes strengere flertallskrav i vedtektene.

Interkommunalt selskap har de strengeste kravene ved vedtektsendringer. Samtidig gir disse reglene eiere med små eierandeler og færre stemmer i representantskapet, en større påvirkningsmulighet. Konstellasjonen av eiere i et nytt sammenslått selskap vil bestå av en stor kommune som Arendal, flere mellomstore kommuner som bl.a. Grimstad, Lillesand, Lindesnes og Lyngdal, og flere små kommuner som Åseral, Hægebostad, Åmli og Sirdal. Dette er et forhold som etter vår vurdering, kan tale for valg av interkommunalt selskap som foretrukket selskapsform.

Interkommunalt selskap har de mest rigide reglene både for å få avholdt møter i representantskapet, samt gjennomført endringer i selskapsavtalen. Dette kan være begrensninger som er ønskelig fra eiers side. På den annen side vil en mer løsere form være mulig både ved et samvirke og aksjeselskap.

5.2.3 Endringer på eiersiden, herunder innlemming og uttreden av selskapet

Et område som også har betydning ved valg av foretaksform, er reglene for inkludering av nye eiere i selskapet og reglene for uttreden av selskapet. Vi ser først på inkluderingsreglene. I et interkommunalt selskap krever innlemming av nye deltakere i selskapet, endring av selskapsavtalen som må godkjennes av kommunestyrene i alle selskapets eierkommuner. I samvirkeforetak kan det til en viss grad settes begrensninger i vedtektene for hvem som kan bli medlem av selskapet. Det er styret som avgjør søknader om innmelding. I aksjeselskap kan innlemming av nye eiere skje ved at andre selger sin aksjepost, aksjekapitalen kan utvides ved emisjon, eller selskapet kan fusjoneres med annet aksjeselskap. Det kan settes begrensninger for hvem som kan være aksjonær, i selskapets vedtekter eller ved avtale mellom aksjonærene.

Oppsummert så har eierne størst kontroll på hvem som innlemmes som nye eiere i selskapet i foretaksformene interkommunalt selskap og aksjeselskap. Når det gjelder samvirkeforetak, så er utgangspunktet at alle som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av samvirkeforetaket, har rett til å bli medlem ved innmelding. Imidlertid kan vedtektene angi en viss begrensning, f.eks. en geografisk avgrensning. Dersom en ønsker en streng kontroll med inkludering av nye eiere, er interkommunale selskaper og

aksjeselskaper best egnede selskapsformer ved sammenslåing. Dersom en løsereregulering innenfor et nærmere angitt geografisk område foretrekkes, vil samvirkeforetak også kunne være en aktuell foretaksform.

Uttreden av selskapet er også regulert av de respektive lovene. Når det gjelder interkommunale selskaper, kan en deltaker tre ut av selskapet med ett års skriftlig varsel. Det kan avtales kortere oppsigelsestid i selskapsavtalen.

I et samvirkeforetak kan det vedtektsfestes lengre utmeldingsfrist enn det som er hovedregelen dersom det foreligger tungtveiende, saklige grunner. Et nytt sammenslått selskap vil være et lite foretak, hvor en utmelding fra et medlem vil skape alvorlige vansker for selskapet. Hvis en kommune melder seg ut av foretaket, påvirker dette straks tjenesteproduksjonen og således også personellbehovet i selskapet. Ressursutnyttelsen blir lite effektiv. En utmeldingsfrist på 3 måneder innebærer at øvrige medlemmer får konsekvenser i form av økte kostnader fram til en har redusert bemanningen. For ansatte fører dette til en utrygg arbeidsplass.

I et aksjeselskap vil uttreden kreve salg av aksjer, og det bør avtales i vedtektene eller ved avtale mellom aksjeeierne hvordan uttreden skal foregå.

Langsiktig eierskap er av stor viktighet for et nytt selskap. Langsiktige eiere vil bidra til at selskapet kan ha en stabil oppdragsmengde, samt skape trygge og attraktive arbeidsplasser for ansatte. Et attraktivt selskap vil lettere trekke til seg kompetente og langsiktige arbeidstakere. Dette vil igjen bidra til tjenester av høy kvalitet til eierkommunene. Langsiktighet bør derfor sikres i form av bestemmelser i vedtektene.

5.2.4 Oppsummering - konklusjon

Gjennomgangen ovenfor viser at alle foretaksformene kan være aktuelle for et nytt sammenslått selskap. Interkommunalt selskap bør velges når det har betydning å involvere kommunestyrene ved endring av selskapsavtalen og sterk kontroll ved inkludering av nye eiere. Foretaksformen har rigide bestemmelser knyttet til deltakernes oppmøte i representantskapet. Loven angir en relativt kort utmeldingsfrist sett fra selskapets ståsted.

I et samvirkeforetak vil en måtte angi en geografisk avgrensning av hvem som kan være medlem av foretaket. Det vil si at en allerede ved oppstart av selskapet tar stilling til at flere kommuner kan bli medlem. Det er enklere å gjennomføre årsmøte, da det ikke er krav om at en viss andel av stemmene må være til stede for at årsmøtet er beslutningsdyktig. Det foreligger saklige grunner for at en lengre utmeldingsfrist kan vedtektsfestes. Årsmøtet beslutter endringer i vedtektene, noe som gir en mer smidig beslutningsvei.

I et aksjeselskap bør det etableres en aksjeeieravtale som regulerer de ønskede forholdene mellom eierne når det gjelder opptak av nye eiere og når eiere ønsker å tre ut av selskapet. Det er ingen krav om at en viss andel av eierne må være til stede for at generalforsamlingen er beslutningsdyktig. Vedtektsendringer besluttet av generalforsamlingen, og er således en mer smidig form enn kravene til interkommunalt selskap.

På bakgrunn av det forestående, konkluderes det med at et nytt selskap bør organiseres som et interkommunalt selskap. Dette vil sikre eierne størst mulighet til påvirkning, herunder ved en eventuell innlemming av nye deltakere Fjernmøter gir en praktisk fleksibilitet ved gjennomføring av møter i representantskapet. Siden selskapet er en revisjonsvirksomhet og hovedsakelig har eierkommunene som sine kunder, er risikoen for konkurs minimal. Ansvar for selskapets forpliktelser synes derfor ikke å være særskilt tyngende. Begge dagens selskaper er solide selskaper som har eksistert med dagens eiere siden 2003. Langsiktighet hos eierne og trygge arbeidsplasser er grunnleggende for selskapenes eksistens. Dette sikres best ved organisering av et nytt selskap som et interkommunalt selskap.

Det er på tidspunktet for fremlegging av utredningsrapporten, sendt på høring et forslag om flere endringer i IKS-loven og ny budsjett- og regnskapsforskrift for IKS. Det anbefales å evaluere valg av selskapsmodell innen 4 år etter etablering av nytt selskap.

6 Økonomi

6.1 Regnskap og budsjett

6.1.1 KomRev Sør IKS

Driftsregnskap:

Tall i tusen kr	Budsjett 2022	Årsregnskap 2021	Årsregnskap 2020
Driftsinntekter:			
Inntekter fra deltakerkommuner	-8 474	-8 266	-7 842
Inntekter fra andre	-1 000	-1 140	-1 141
Refusjoner	-150	-180	-714
Sum driftsinntekter	-9 624	-9 586	-9 697
Driftsutgifter:			
Lønnsutgifter	8 317	8 235	8 516
Andre driftsutgifter	1 287	1 325	1 166
Sum driftsutgifter	9 604	9 559	9 682
Driftsresultat	-20	-27	-15
Finansposter/interne transaksjoner	20	27	15
Årets resultat	0	0	0

Balanse:

Tall i tusen kr	2021	2020
Eiendeler:		
Anleggsmidler	19 484	17 648
Egenkapitalinnskudd KLP	482	447
Pensjonsmidler	19 002	17 201
Omløpsmidler	4 335	4 415
Herav bankinnskudd	3 013	4 036
Premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	500	
Kortsiktige fordringer	822	379
Sum eiendeler	23 819	22 063
Gjeld og egenkapital:		
Egenkapital	2 749	330
Herav fond	1 992	1 992
Kortsiktig gjeld	2 344	2 305
Herav premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift		118
Langsiktig gjeld – pensjonsforpliktelser	18 726	19 310
Sum gjeld og egenkapital	23 819	22 063

6.1.2 Aust-Agder Revisjon IKS

Driftsregnskap:

Tall i tusen kr	Budsjett 2022	Årsregnskap 2021	Årsregnskap 2020
Driftsinntekter:			
Inntekter fra deltakerkommuner	14 417	14 393	14 106
Inntekter fra andre	2 200	1 570	2 202
Refusjoner	650	1 345	1 310
Sum driftsinntekter	17 267	17 308	17 618
Driftsutgifter:			
Lønnsutgifter	13 071	11 881	12 708
Andre driftsutgifter	2 950	3 375	2 204
Sum driftsutgifter	16 021	15 256	14 912
Driftsresultat	1 246	2 052	2 706
Finansposter/interne transaksjoner	- 1246	- 2 052	- 2 706
Årets resultat	0	0	0

Balanse:

Tall i tusen kr	2021	2020
Eiendeler:		
Anleggsmidler	40 617	38 404
Egenkapitalinnskudd KLP	1 371	1 290
Aksjer	420	420
Pensjonsmidler	38 826	36 694
Omløpsmidler	13 698	13 937
Herav bankinnskudd	11 073	13 189
Premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	1 527	122
Kortsiktige fordringer	1 099	625
Sum eiendeler	54 315	52 340
Gjeld og egenkapital:		
Egenkapital	11 472	5 954
Herav fond	9 544	7 486
Kapitalkonto	1 928	-1 531
Kortsiktig gjeld	4 475	6 771
Langsiktig gjeld – pensjonsforpliktelse	38 368	39 615
Sum gjeld og egenkapital	54 315	52 340

6.2 Potensiale for økonomisk effektivisering ved sammenslåing

Det legges til grunn en forventning om at en sammenslåing av selskapene vil gi vesentlige innsparinger sammenlignet med ressursbruken i 2022. En vil måtte regne med at det vil ta noe tid å få gjennomført effektivisering av ledelse og administrasjon, samt tilpasning av utgifter til drift og harmonisering av lønn. Målet er at en innen 2025/2026 har realisert en innsparing på samlet 1,5 mill kr. (2022-nivå). Beløpet fordeler seg som vist i tabellen nedenfor:

	Beløp
Effektivisering av ledelse og administrasjon, inkl. pensjon og arbeidsgiveravgift	-750 000
Driftsutgifter	-200 000
Harmonisering av lønn, inkl. pensjon og arbeidsgiveravgift	350 000
Redusert pensjonspremie	-900 000
Sum innsparing	-1 500 000

Effektivisering av ledelse skal skje ved 40 % reduksjon av et årsverk sammenlignet med dagens ressursbruk på ledelse. Innen administrasjon forventes en effektivisering tilsvarende 30 % stilling. En må regne med at en må bruke noe tid for å få til dette.

Pensjonspremie gjelder redusert premie og forutsetter at pensjonsforpliktelsene i dagens selskaper avvikles med innbetaling av avviklingstilskudd. Denne innsparingen vil kunne iverksettes fra oppstart av nytt selskap.

Når det gjelder driftsutgifter vil dette dreie seg om utgifter til IKT, lisenser og revisjon og regnskap. Dette antas å kunne realiseres innen år 2.

Harmonisering av lønn vil omfatte tilpasninger av lønnsnivået i dagens selskaper til et nytt felles lønssystem. Det er en ulikhet mellom selskapenes lønssystem i dag og dette vil måtte harmoniseres i et nytt sammenslått selskap. En antar at harmoniseringen vil måtte skje over flere år.

6.3 Betalingsmodeller

6.3.1 Betalingsmodell i KomRev Sør IKS

Betalingsmodellen til KomRev Sør har ligget fast siden 2010, kun med tilpasninger ut fra endringer i kommunenes behov og lovendringer som har medført en økning i ressursbruk.

Som hovedregel budsjetteres det med et fast antall timer årlig til gjennomføring av revisjonstjenester for den enkelte kommune. Timene er gruppert i to grupper. En gruppe som gjelder timer til regnskapsrevisjon og tilhørende oppgaver som attestasjoner, møter i kontrollutvalg og bistand, og en gruppe som gjelder timer til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og risiko- og vesentlighetsanalyser. Den siste gruppen av timer angir den rammen kontrollutvalgene har til disposisjon for bestillinger og gjennomføring av forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroller og risiko- og vesentlighetsanalyser. Antall timer per kommune har kun blitt endret når en ser at det er endringer i timebruk av en mer varig karakter, eller bystyret/kommunestyret har ønsket å øke opp antall timer til

forvaltningsrevisjon. Denne timefordelingen danner grunnlaget for den budsjetterte tilskuddsfordelingen mellom eierkommunene og kommunenes innbetalinger i budsjettåret.

Ved behandlingen av årsregnskapet, gjøres det opp for den enkelte kommunes faktiske timebruk. Alle kommunene betaler for mottatte revisjonstjenester etter det antall timer som faktisk er brukt på kommunen. Timebruk i den enkelte kommune vil kunne variere mellom år, da tiden som revisor bruker på regnskapsrevisjon i stor grad avhenger av kommunens egen internkontroll og kvalitet på avlagt årsregnskap. Dette fører til at kommunens tilskuddsnivå kan variere mellom år. Antall timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll avhenger av kontrollutvalgenes bestillinger.

Ved årets slutt foretas en avregning av brukte timer opp mot budsjetterte timer, hvor avvik mellom innbetalt budsjettert revisjonshonorar og faktiske utgifter gjøres opp med kommunene. Det vil si at kommuner som har betalt inn et høyere beløp enn hva det faktiske timeforbruket for denne kommunen utgjør, får tilbakeført dette, mens kommuner som har et høyere timeforbruk enn budsjett, får tilleggsregning.

Nedenfor vises timeforbruk i kommunene de siste to årene, samt budsjetterte timer for 2022:

	Avregnet 2020			Avregnet 2021			Budsjett 2022		
	Regnskaps- revisjon o.l.	Forvaltnings- revisjon m.m.	Totale timer	Regnskaps- revisjon o.l.	Forvaltnings- revisjon m.m.	Totale timer	Regnskaps- revisjon o.l.	Forvaltnings- revisjon, m.ml	Totale timer
Farsund	574	306	880	606	214	820	570	360	930
Flekkefjord	614	330	944	709	281	990	620	300	920
Hægebostad	325	100	425	277	100	377	320	100	420
Kvinesdal	560	193	753	751	134	885	615	250	865
Lindesnes*	982	347	1329	1011	317	1328	610	500	1110
Lyngdal*	1099	268	1367	887	260	1147	660	350	1010
Sirdal	998	152	1150	1251	216	1467	730	300	1030
Åseral	354	100	454	398	147	545	350	100	450

*Inkludert i avregnede timer i 2020 er timer brukt til revisjon av årsregnskapet for kommuner som ble sammenslått med henholdsvis Lindesnes (Marnardal og Mandal), og Lyngdal (Audnedal).

De faktiske revisjonsutgiftene for deltakerkommunene utgjør som følger:

Tall i tusen kr	Avregnet beløp 2020	Avregnet beløp 2021	Budsjettert 2022
Farsund	945	872	1170
Flekkefjord	1014	1053	1158
Hægebostad	456	401	528
Kvinesdal	809	941	1088
Lindesnes*	1427	1412	1397
Lyngdal*	1468	1220	1271
Sirdal	1235	1560	1296
Åseral	488	580	566

6.3.2 Betalingsmodell i Aust-Agder Revisjon IKS

Representantskapet vedtok modell for tilskuddsberegning ved budsjettbehandling for 2018. Denne modellen baserer seg på en tilskuddsmodell som finansieringsplattform for selskapet. Dette for å sikre forutsigbarhet både for selskapets økonomiske planlegging og forutsigbarhet i eierkommunens budsjetteringsprosess. For å sikre at tilskuddsmodellen i størst mulig grad skal ta hensyn til faktisk ressursuttak fra selskapet, tar den utgangspunkt i tidsforbruket på de ulike oppdragene. Dette gjelder tid medgått både til henholdsvis regnskapsrevisjon, særattestasjoner, rådgivning, etterlevelsesk kontroll, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og kontrollutvalgsarbeid.

For å beregne budsjettet og tilskuddsfordelingen kommende år, tas det utgangspunkt i et gjennomsnittlig tidsforbruk de to siste årene og tidsbudsjett for inneværende år. Knyttet til forvaltningsrevisjon beregnes det en total årlig ramme for fireårsperioden i henhold til vedtatte planer for forvaltningsrevisjon i kommunene. På denne måten tar modellen hensyn til årlige variasjoner i tidsforbruk, samtidig som tilskuddsstrukturen vil være forutsigbar over tid. Representantskapet har vedtatt at kostnader til pensjon, husleie og IKT ansees som felleskostnader som skal fordeles etter eierandel uavhengig av medgått tid på oppdragene. Øvrige kostnader fordeles etter beregnet tidsbruk.

	Eierandel	Budsjett 2022	Budsjett 2021	1)Tilskudd lovpålagt finansiell revisjon	2)Tilskudd særattesta- sjoner og bistand	3)Etter- levels- kontroll	4)Tilskudd kontrollutvalg m.m.	5)Sum tilskudd forvaltnings- revisjon og eierskapskontroll	6) Andel felleskost- nader
Agder fylkeskommune	0,0 %	2150	2150	0	0	0	0	0	0
Arendal kommune	41,0 %	3686	3592	756	648	72	216	936	1058
Birkenes kommune	5,0 %	683	655	180	72	50	36	216	129
Froland kommune	5,0 %	719	682	180	108	50	36	216	129
Gjerstad kommune	2,0 %	671	648	180	137	36	50	216	52
Grimstad kommune	21,0 %	2479	2440	540	504	65	180	648	542
Lillesand kommune	10,0 %	1172	1137	274	180	50	72	338	258
Risør kommune	6,0 %	958	936	187	162	50	72	331	155
Tvedestrand kommune	6,0 %	857	838	166	144	50	54	288	155
Vegårshei kommune	2,0 %	509	466	151	79	36	54	137	52
Åmli kommune	2,0 %	523	493	158	72	36	54	151	52
Sum	100 %	14407	14037	2772	2106	495	824	3477	2582

6.3.3 Betalingsmodell i sammenslått selskap

I utredningsarbeidet har arbeidsgruppen sett på ulike betalingsmodeller for et nytt sammenslått selskap. Vi har sett på muligheten for å smelte de to modellene sammen til en felles betalingsmodell, eller benytte en av modellene i dagens selskaper som modell for nytt selskap. Ulike budsjetteringsforutsetninger og praksis for timeregistrering, gjør det i midlertidig vanskelig å etablere en felles betalingsmodell for et sammenslått selskap på sammenslåingstidspunktet. Gjennom ulike forsøk på å etablere en ny betalingsmodell, viser resultatet urimelige store skjevheter i tilskuddsfordelingen på eierkommunene sammenlignet med dagens fordeling. Denne skjevfordelingen slår særlig negativt ut for eierkommunene fra østre Agder.

Arbeidsgruppen foreslår derfor i en overgangsperiode på to budsjettår, å fryse eierkommunenes tilskudd på 2023-nivå inn i et sammenslått selskap. I løpet av disse årene vil man kunne etablere en felles praksis knyttet til budsjettering og registrering av timer, og en vil ha et mer rettferdig grunnlag for tilskuddsberegningen. Det foreslås derfor at representantskapet ved behandlingen av budsjettet for 2025 for det nye selskapet, vedtar betalingsmodellen for det nye selskapet. I mellomtiden opererer selskapet med en tilskuddsfordeling tilsvarende fordelingen vedtatt i budsjett for 2023 i de to separate selskapene, justert med lønns- og prisvekst hvert år.

Det legges imidlertid en tydelig føring i utredningen at det samlede tilskuddsnivået ikke skal bli høyere i et sammenslått selskap, selv om det kan endre fordelingen mellom eierkommunene. Snarere legges det til grunn at det samlede tilskuddsnivået fra eierkommunene kan reduseres med den realiserte effektiviseringsgevinsten som et sammenslått selskap forventes å gi, jf. kap. 6.2.

7 Forholdet til de ansatte

7.1 Virksomhetsoverdragelse

Med virksomhetsoverdragelse menes at en virksomhet eller en del av virksomheten overføres til en annen eier. Ved virksomhetsoverdragelse overtar ny eier i utgangspunktet alle ansatte med deres avtalte vilkår. Arbeidsmiljøloven har regler om virksomhetsoverdragelse i kapittel 16. Hensikten med reglene er å sikre at arbeidstakernes arbeidsforhold og betingelser ikke endres på grunn av overdragelsen. De rettigheter og plikter som gjaldt mellom den ansatte og den opprinnelige arbeidsgiver på overdragelsestidspunktet skal respekteres av ny arbeidsgiver. Ved sammenslåing av revisjonsselskapene vil det skje en virksomhetsoverdragelse fra nåværende selskaper til nytt sammenslått selskap.

Arbeidsgiver kan ikke bruke virksomhetsoverdragelse som oppsigelsesgrunn. De ansatte har et visst vern mot oppsigelser ved virksomhetsoverdragelse. Arbeidsgiver er imidlertid ikke forhindret fra å foreta oppsigelser, men disse må gjennomføres etter de ordinære oppsigelsesreglene. Ansatte vil ta med seg sin ansiennitet, opparbeidet hos tidligere arbeidsgiver.

Arbeidstaker kan reservere seg mot å følge med over til ny arbeidsgiver. Ved reservasjon opphører arbeidsforholdet på tidspunktet for virksomhetsoverdragelsen. Dersom overføring til ny arbeidsgiver medfører vesentlige endringer eller ulemper for arbeidstakeren, kan arbeidstaker ha rett til å fortsette i jobb hos sin gamle arbeidsgiver. Det er arbeidsgivers ansvar å avklare om det er arbeidstakere som ikke vil følge med over til ny arbeidsgiver. Ansatte skal motta informasjon om sin reservasjons- og fortrinnsrett og hvilke frister som gjelder for å utøve disse.

Ved virksomhetsoverdragelse må selskapet informere ansatte om hvilke faktiske følger en virksomhetsoverdragelse vil medføre. Både tidligere og ny eier/arbeidsgiver plikter så tidlig som mulig å informere og drøfte overdragelsen med arbeidstakernes tillitsvalgte. Dersom tidligere eller ny arbeidsgiver planlegger tiltak overfor arbeidstakerne, skal dette drøftes med tillitsvalgte så tidlig som mulig med sikte på å oppnå en avtale. I denne prosessen er tillitsvalgte fra de respektive selskaper medlem av referansegruppen for utredningsarbeidet. Tillitsvalgte og ansatte har vært orientert i hele prosessen knyttet til at selskapene skal utrede muligheter for sammenslåing. Dette har skjedd ved informasjonsmøter i selskapene, ansattes representant har deltatt i møter i selskapets styre og representantskap, tillitsvalgte har hatt møter med ansatte. I tillegg har det vært uformelle møter mellom daglig leder og tillitsvalgte underveis i prosessen.

Ved virksomhetsoverdragelse vil arbeidsavtaler, med alle rettigheter og plikter, overføres til ny arbeidsgiver. Det skal skrives ny arbeidsavtale med den nye arbeidsgiveren, men arbeidstaker plikter ikke å akseptere nye/endrede vilkår.

Arbeidstakernes rett til videre opptjening av alders-, etterlatte- og uførepensjon i henhold til kollektiv tjenestepensjon, overføres til ny arbeidsgiver.

Arbeidstakerne beholder de tariffavtalene som de var tilknyttet på overføringstidspunktet.

8 Etablering av nytt selskap

8.1 Valg av selskapsmodell

Det foreslås å organisere en ny revisjonsenhet som et interkommunalt selskap i samsvar med lov om interkommunale selskaper.

Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet behandler selskapets årsregnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.

8.2 Videreføring av organisasjonsnummer

Det foreslås at organisasjonsnummeret til Aust-Agder Revisjon IKS, som er det største selskapet, videreføres til nytt selskap, og at Arendal, som største kommune, blir selskapets forretningskontor.

8.3 Medlemskap i Samfunnsbedriftene

Begge revisjonsselskapene er i dag medlem av Samfunnsbedriftene. Samfunnsbedriftene er den ledende arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen for kommunalt eide selskaper i Norge. Medlemskap må også være en forutsetning for et nytt selskap.

8.4 Selskapsavtale

Forslag til selskapsavtale følger som vedlegg. En forutsetter i forslaget at selskapet opprettes som et interkommunalt selskap. Selskapsavtalen regulerer flere forhold, herunder:

- Selskapets forretningskontor og formål
- Selskapets deltakere
- Fordeling av eierandel
- Deltakernes stemmetall i representantskapet
- Innskudd i selskapet
- Bestemmelser ved uttreden og oppløsning
- Økonomiske forpliktelser ved uttreden
- Håndtering av pensjonsforpliktelser i dagens selskaper
- Regnskapsprinsipp

8.5 Selskapsnavn

Ansatte i begge selskapene er gitt anledning til å komme med innspill til navn på nytt selskap. Ansattes innspill til navn på nytt selskap har blitt fremmet for drøfting i referansegruppens møter. Den endelige diskusjonen dreide som om to ulike former for selskapsnavn basert på et utgangspunkt i landsdelen våre eierkommuner er en del av.

Basert på ansattes og referansegruppens helhetlige vurdering foreslås Sørlandet kommunerevisjon IKS som selskapets nye navn.

8.6 Kostnadsfordeling - betalingsmodell

Det legges opp til at en i en overgangsperiode på to budsjettår, fryser eierkommunenes tilskudd på 2023-nivå, justert med lønns- og prisvekst. Representantskapet for nytt selskap behandler og vedtar betalingsmodellen for det nye selskapet ved behandlingen av budsjettet for 2025.

8.7 Innskudd i selskapet

For å ha en nødvendig driftskapital ved oppstarten av det sammenslåtte selskapet, foreslås det at selskapets deltakere betaler et samlet innskudd på 2,010 mill kr. Av praktiske årsaker er det lagt opp til trinnvise innskudd basert på innbyggertall etter denne modellen:

Gruppe innbyggere	Innskudd - kr
Under 5000	30 000
5000 – 9 999	90 000
10 000 – 19 999	125 000
20 000 – 34 999	250 000
35 000 – 59 999	450 000

8.8 Deltakernes eierandel i selskapet

Det foreslås at deltakernes eierandel baseres på den enkelte kommunes andel innbyggere. Eierandelen avrundes til nærmeste heltall. Denne strukturen vil gi følgende eierandel i nytt selskap når en tar utgangspunkt i innbyggertall per 01.01.2022:

Kommune	Eierandel	Innbyggere
Arendal kommune	26 %	45 509
Grimstad kommune	14 %	24 017
Lindesnes kommune	13 %	23 147
Lillesand kommune	6 %	11 279
Lyngdal kommune	6 %	10 480
Farsund kommune	6 %	9 622
Flekkefjord kommune	5 %	9 048
Risør kommune	4 %	6 735
Tvedestrand kommune	4 %	6 115
Froland kommune	4 %	6 098
Kvinesdal kommune	3 %	5 883
Birkenes kommune	3 %	5 342
Gjerstad kommune	1 %	2 427
Vegårshei kommune	1 %	2 131
Sirdal kommune	1 %	1 810

Kommune	Eierandel	Innbyggere
Åmli kommune	1 %	1 801
Hægebostad kommune	1 %	1 704
Åseral kommune	1 %	912

8.9 Deltakernes stemmerett i representantskapet

Dagens selskaper har ulike bestemmelser når det gjelder deltakernes antall stemmer i representantskapet. I Aust-Agder Revisjon IKS har hver deltaker antall stemmer etter sin tilhørende eierandel. I KomRev Sør IKS har hver deltaker en stemme hver. I begge selskapene er deltakerne representert med et medlem hver i representantskapet.

Det foreslås at nytt selskap bygger på prinsippet om at hver deltaker har antall stemmer i representantskapet etter eierandel.

8.10 Uttreden

Om en deltaker velger å tre ut av selskapet legges det til grunn en oppsigelsestid på 12 måneder med virkning fra 1.7 i det enkelte år og at uttreden gjennomføres i samsvar med reglene i IKS-loven slik den lyder på tidspunktet for varsel om uttreden.

En legger videre til grunn at en deltaker som trer ut av selskapet, hefter for sin andel av selskapsforpliktelsene, herunder pensjonsforpliktelser beregnet som deltakers andel av beregnet avviklingstilskudd på uttredelsestidspunktet. I tillegg plikter uttredende deltaker å betale et engangsbeløp tilsvarende deltakers betalte tilskudd til selskapet i oppsigelsesåret

8.11 Lokalisering - kontorsteder

I henhold til prinsippene som ligger til grunn for en sammenslåing, jf. vedtak i representantskapene gjengitt i kap. 1, skal utredningen bygge på etablering av et nytt selskap som ikke skal være basert på et sentralt hovedkontor, men bygge på en flat og desentralisert kontorstruktur. Målet er å opprettholde, styrke og utvikle robuste kompetansemiljøer ved de allerede etablerte fagmiljøene. Videre har utredningen som mål å etablere effektive, dynamiske og selvstendige kontorer, med fokus på nærhet og tilgjengelighet overfor kundene og eierne. Dette innebærer også en desentralisert ansvars- og ledelsesstruktur.

Dette mandatet forstås slik at kontorstrukturene i dagens selskaper opprettholdes.

Region østre Agder

Aust-Agder Revisjon IKS er organisert med et hovedkontor i Arendal.

Region vestre Agder

KomRev Sør IKS er i dag organisert med tre kontorsteder i deltakerkommuners rådhus. Hovedkontoret ligger i Flekkefjord, mens to avdelingskontor er lagt til Lyngdal og Mandal.

8.12 Ledelse

Utredningen har som mål å etablere effektive, dynamiske og selvstendige kontorer, med fokus på nærhet og tilgjengelighet overfor kundene og eierne. Dette innebærer en desentralisert ansvars- og ledelsesstruktur. Det legges opp til at nytt selskap har administrative og faglige ledelsesfunksjoner i begge regionene.

8.13 Valg av leverandør av IKT-tjenester

Begge selskapene kjøper i dag sine IKT-tjenester fra deltakerkommunenes interkommunale IKT-selskaper; henholdsvis DDV i vestre del av Agder og IKT Agder i øst. Effektiv drift av IKT er en forutsetning for begge selskapene. Hva som vil være den beste løsningen for et nytt selskap, bør utredes og besluttes av styret i det nye selskapet. Inntil en eventuelt skulle bestemme noe annet, vil nåværende løsninger fortsatt kunne fungere i et nytt sammenslått selskap.

9 Oppløsning av dagens selskaper

9.1 Oppløsning av dagens selskaper, eller videreføring?

Det anbefales at et av selskapene videreføres med sitt organisasjonsnummer. Dette gjør sammenslåingen mindre arbeidskrevende, og vurderes mer effektiv ved videreføring av dagens kundeforhold. Det foreslås at organisasjonsnummeret til Aust-Agder Revisjon IKS videreføres.

9.2 Prosess knyttet til avvikling av Aust-Agder Revisjon IKS

Selv om organisasjonsnummeret til Aust-Agder Revisjon IKS videreføres i det fusjonerte selskapet, legger man til grunn bestemmelsene om oppløsning når det kommer til fordeling av verdier og forpliktelser blant eierne i selskapet ved sammenslåingstidspunktet.

9.3 Prosess ved avvikling av KomRev Sør IKS

Bestemmelsene om oppløsning av et interkommunalt selskap fremgår av Lov om interkommunale selskaper. Selskapet kan oppløses dersom deltakerne er enige om det, jf. § 32. Vedtak treffes av det enkelte bystyre/kommunestyre. Oppløsning av selskapet må godkjennes av departementet.

Representantskapet oppnevner avviklingsstyre dersom departementet samtykker i oppløsning av selskapet. Selskapets styre trer ut av funksjon når avviklingsstyret er valgt.

Avviklingsstyret skal oppta fortegnelse over selskapets eiendeler og forpliktelser og gjøre opp balanse med sikte på avviklingen, jf. § 34. Avviklingsstyret skal utarbeide forslag til avviklingsoppgjør som legges frem for representantskapet til godkjenning. Forslaget skal også inneholde forslag til fordeling av eventuelt likvidasjonsutbytte.

Når avviklingsoppgjør er vedtatt og utbetaling av likvidasjonsoppgjør er foretatt, skal avviklingsstyret straks sende melding til Foretaksregisteret om at selskapet er avviklet, jf. § 34.

9.4 Pensjonsforpliktelser

Begge revisjonsselskapene har KLP som sin pensjonsleverandør. Ansattes pensjonsordning er en ytelsesbasert pensjonsordning som gir en avtalt utbetaling ved oppnådd opptjeningsalder. Tjenstepensjonsordningen følger vilkårene i hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter.

Det legges opp til at det sammenslåtte selskapet starter opp uten å overføre pensjonsforpliktelsene fra dagens selskaper. Dette for å gi deltakerne fra de to selskapene like økonomiske forutsetninger ved sammenslåingen. Hvordan dette håndteres i praksis vil kunne variere mellom de to selskapene ettersom man har ulike forutsetninger i forhold til beregnet avviklingstilskudd, premiefond og disposisjonsfond. Man forutsetter at hvert selskap håndterer sine forpliktelser blant sine eierkommuner. Etter dialog med den administrative ledelsen i selskapenes respektive kontorkommuner, er dette et ansvar disse har sagt seg villig til å ta på seg. I KomRev Sør IKS vil Flekkefjord kommune ta ansvaret

med å fordele de bestående pensjonsforpliktelsene på dagens eiere. I Aust-Agder Revisjon IKS vil Arendal kommune påta seg pensjonsforpliktelsene mot at disse dekkes av selskapets fondsmidler.

For å få så nøyaktige beregninger av pensjonsforpliktelsene som mulig i overgangsfasen til nytt selskap, er det ytret et sterkt ønske fra KLP og Arendal kommune om å starte opp nytt selskap ved en kvartalsovergang. I referansegruppens møte den 1. september 2022 ble dette drøftet og referansegruppen stiller seg bak dette ønsket, ved at nytt selskap foreslås etablert fra 1. april 2023.

9.5 Omstillingsutvalg - interimstyre

Etter at bystyrene/kommunestyrene i de to selskapene har vedtatt sammenslåing av de to revisjonsselskapene, nedsettes et omstillingsutvalg som får i mandat å forberede det sammenslåtte selskapet. Fra og med tidspunktet for iverksettelsen av sammenslåingen, avløses sittende styre i Aust-Agder Revisjon IKS ved at omstillingsutvalget blir selskapets interimstyre fram til nytt styre velges av representantskapet.

Interimstyret har myndighet til å ta avgjørelser innenfor et styres myndighetsområde, frem til nytt styre er valgt av representantskapet. Interimstyrets mandat vil være å ha et særskilt ansvar for ansettelse av ledelse og organisering av selskapets ledelse for øvrig.

Representantskapet i de to selskapene delegeres myndighet til å velge omstillingsutvalg/interimstyre. Det foreslås at hvert representantskap velger to medlemmer hver og to varamedlemmer i rekkefølge. I tillegg blir en representant fra ansatte medlem av interimstyret, samt at ansatte gis anledning til å ha en observatør fram til nytt styre er valgt. Interimstyret vil dermed bestå av 5 personer og en observatør fra ansatte. Det foreslås at nåværende styreleder i Aust-Agder Revisjon IKS innstilles som ny leder for omstillingsutvalg/interimstyre og nåværende styreleder i KomRev Sør IKS innstilles som nestleder av omstillingsutvalg/interimstyre i et nytt sammenslått selskap.

9.6 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning av revisors virksomhet

Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon, § 13. Et selskap skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning.

10 Selskapsavtalen

§ 1 Selskapet

Selskapets navn er Sørlandet kommunerevisjon IKS.

Sørlandet kommunerevisjon IKS er opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper – lov av 29.10.1999 nr. 06.

§ 2 Selskapets deltakere og eierandel

Sørlandet kommunerevisjon IKS har følgende deltakere, med sin respektive eierandel:

Deltaker:	Organisasjonsnummer:	Eierandel
Arendal kommune	940493021	26 %
Grimstad kommune	864964702	14 %
Lindesnes kommune	921060440	13 %
Lillesand kommune	964965404	6 %
Lyngdal kommune	922421498	6 %
Farsund kommune	964083266	6 %
Flekkefjord kommune	964967369	5 %
Risør kommune	964977402	4 %
Tvedestrand kommune	964965781	4 %
Froland kommune	946439045	4 %
Kvinesdal kommune	964964076	3 %
Birkenes kommune	964965870	3 %
Gjerstad kommune	964964998	1 %
Vegårshei kommune	964965048	1 %
Sirdal kommune	964964165	1 %
Åmli kommune	864965962	1 %
Hægebostad kommune	964963916	1 %
Åseral kommune	964966842	1 %

§ 3 Formål og ansvarsområde

Selskapets formål er å utføre lovpålagte revisjonsoppgaver for deltakerne etter gjeldende Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) med tilhørende forskrifter. Revisjonsarbeidet omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Selskapet utfører også andre tjenester, herunder undersøkelser, så langt dette er forenlig med selskapets oppgaver som revisor.

Selskapet kan påta seg oppdrag for andre enn selskapets deltakere såfremt dette ikke er i strid med gjeldende bestemmelser om revisjon og annen lovgivning.

Selskapet yter også andre former for rådgivning og veiledning relatert til kommunal og fylkeskommunal drift, så langt dette er forenlig med selskapets oppgaver som revisor.

Selskapet har ikke erverv til formål.

§ 4 Forretningskontor

Selskapet har forretningskontor i Arendal og avdelingskontor i vest, som for tiden er i Flekkefjord.

§ 5 Deltakernes innskuddsplikt

Deltakerne i selskapet har følgende innskuddsplikt:

Deltaker:	Organisasjonsnummer:	Innskudd
Arendal kommune	940493021	Kr 450 000
Grimstad kommune	864964702	Kr 250 000
Lindesnes kommune	921060440	Kr 250 000
Lillesand kommune	964965404	Kr 125 000
Lyngdal kommune	922421498	Kr 125 000
Farsund kommune	964083266	Kr 90 000
Flekkefjord kommune	964967369	Kr 90 000
Risør kommune	964977402	Kr 90 000
Tvedestrand kommune	964965781	Kr 90 000
Froland kommune	946439045	Kr 90 000
Kvinesdal kommune	964964076	Kr 90 000
Birkenes kommune	964965870	Kr 90 000
Gjerstad kommune	964964998	Kr 30 000
Vegårshei kommune	964965048	Kr 30 000
Sirdal kommune	964964165	Kr 30 000
Åmli kommune	864965962	Kr 30 000
Hægebostad kommune	964963916	Kr 30 000
Åseral kommune	964966842	Kr 30 000

§ 6 Representanter og stemmer i representantskapet

Hver deltakerkommune skal ha 1 representant i representantskapet, til sammen 18 representanter. Det enkelte kommune- /bystyre velger selv sin representant. Det skal oppnevnes varamedlemmer i tråd med den til enhver tid gjeldende IKS-lov.

Representantskapets medlemmer velges for 4 år og følger den kommunale valgperioden.

Representantskapet velger selv leder og nestleder.

Deltakernes stemmer i representantskapet er basert på deltakernes eierandel.

Protokoll fra representantskapets møter skal oversendes selskapets deltakere.

§ 7 Representantskapets myndighet

Representantskapet behandler og fastsetter selskapets årsregnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet, herunder bestemmer den nærmere fordeling av utgiftene på den enkelte kommune og virksomhet.

Vedtatt budsjett/økonomiplan skal oversendes eierne innen 10. oktober før budsjettåret for innarbeidelse i deltakerkommunenes årsbudsjett.

§ 8 Valgkomité

Representantskapet velger selv valgkomité på 3 representanter som skal foreslå styremedlemmer, varamedlemmer, leder og nestleder til styret. Komitéen skal gi skriftlig og begrunnet forslag til representantskapet. Valgkomiteens forslag skal følge saksdokumentene til representantskapet.

§ 9 Styret

Styret skal ha 5 styremedlemmer. 4 av styremedlemmene og 3 varamedlemmer i rekkefølge velges av representantskapet. Et av styremedlemmene med personlig varamedlem, velges av og blant de ansatte.

Styret skal være representert av begge kjønn i samsvar med reglene i aksjeloven § 20-6.

Styret skal være representert av minst 2 medlemmer fra hver region.

Representantskapet velger styrets leder og nestleder.

Styremedlemmene velges for 4 år, og kan gjenvelges. Ved første gangs valg etter godkjenning av denne selskapsavtalen, gis 2 av styremedlemmene og 1 varamedlem en funksjonstid på 2 år.

Revisjonssjefen har møte-, tale- og forslagsrett i styret.

§ 10 Daglig leder

Selskapet skal ha en daglig leder, med tittel som revisjonssjef. Denne tilsettes av styret.

§ 11 Regnskapsprinsipp

Regnskapet avlegges etter kommunale regnskapsprinsipper.

§ 12 Møtegodtgjørelse

Representantskapet fastsetter representantskapets og styrets godtgjørelse.

§ 13 Selskapets representasjon

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma. Styret kan beslutte at styreleder eller daglig leder kan tegne selskapets firma.

Daglig leder representerer selskapet utad innenfor sitt myndighetsområde.

§ 14 Endring i selskapsavtalen

Endringer i selskapsavtalen følger av IKS-loven § 4 andre og tredje ledd.

§ 15 Utvidelse av selskapet

Selskapet kan bare utvides ved beslutning av samtlige eiere gjennom beslutning i de respektive kommune- /bystyrer.

Det samme gjelder for sammenslutning med annet selskap.

§ 16 Uttreden

En deltaker kan med ett års (12 måneders) skriftlig varsel, på grunnlag av vedtak i kommunestyret, si opp sitt deltakerforhold til selskapet med virkning fra 1.7. det påfølgende år og kreve seg utløst av selskapet. Uttreden gjennomføres i samsvar med reglene i IKS-loven, slik de lyder på tidspunktet for varsel om uttreden.

Ved uttreden fra selskapet hefter deltakeren for sin andel av selskapsforpliktelsene, herunder pensjonsforpliktelser beregnet som deltakerens andel av et beregnet avviklingstilskudd på uttredelsestidspunktet.

Alle beregninger gjøres på grunnlag av de prinsipper som benyttes av Pensjonskontoret i «Overføringsavtalens sikringsordning».

Ved endringer i pensjonslovgivning eller pensjonsordninger skal disse prinsippene for fordeling av de historiske pensjonsforpliktelsene fortsatt gjelde for deltakerne i selskapet.

Uttredende deltaker plikter på uttredelsestidspunktet, å betale et engangsbeløp tilsvarende deltakers betalte tilskudd til selskapet i oppsigelsesåret.

§ 17 Oppløsning

Forslag til oppløsning av selskapet må vedtas enstemmig av representantskapet, før det sendes deltakerne for behandling.

Ved oppløsning fordeler eierkommunene selskapets eiendeler og er forholdsmessig ansvarlig for andel av selskapets forpliktelser i samsvar med eierandel, jf. selskapsavtalen § 2. For øvrig gjelder reglene om oppløsning i IKS-loven slik de lyder når forslaget vedtas av representantskapet.

§ 18 Voldgift

Eventuell tvist om forståelsen av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i forbindelse med det økonomiske oppgjøret etter oppløsning, skal søkes løst ved forhandling. Dersom forhandlinger ikke fører frem, avgjøres tvisten av en voldgiftsrett på tre medlemmer, som oppnevnes i samsvar med voldgiftsloven.

§ 19 Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder Lov om interkommunale selskaper med tilhørende forskrifter.

11 Høringsuttalelser fra ansatte

Rapporten ble sendt til de ansatte for uttalelse den 05.09.2022, med frist til 26.09.2022 for å komme med tilbakemeldinger.

11.1 Uttalelse fra ansatte i KomRev Sør IKS

De ansatte i KomRev Sør ga i epost 23.09.22 tilbakemelding om at de ikke har noen kommentarer til høringsrapporten.

11.2 Uttalelse fra ansatte i Aust-Agder Revisjon IKS

Ansatte i Aust-Agder Revisjon IKS har gitt følgende innspill til høringsversjonen av arbeidsgruppens rapport:

Ingen ansatte har uttalt seg negativt til en sammenslåing. De ansatte er av den oppfatning at selskapet blir mer robust og at et større selskap kan føre til at selskapets oppgaver (både merkantile oppgaver og revisjonsoppdrag) blir løst på en enklere måte.

Det er kun kommet inn hørings svar som omhandler rapportens kapittel **8.5** vedrørende selskapsnavn og kapittel **10, § 10**, vedrørende tittel på daglig leder. De er rangert etter hva som er viktigst å få endret i rapporten, med selskapsnavn som nummer 1 og tittel på leder som nr. 2.

1. Selskapsnavn:

Ansatte i Aust-Agder Revisjon IKS mener at Sørlandet Revisjon IKS er et bedre navn enn Sørlandet kommunerevisjon IKS. Vi er omforent om følgende argumenter mot «kommunerevisjon» i navnet:

1. Vi er av den oppfatning at «kommunerevisjon» tilhører fortiden – fra tiden før det ble åpnet for konkurranse på offentlig revisjon. Det blir et langt og «tungt» navn.
2. Vi skal være uavhengige. Revisjonen har ved flere anledninger blitt spurt om sin uavhengighet – særlig i forbindelse med granskninger. Når man nå skal ha et navn som inneholder kommunerevisjon kan det bli mer utfordrende å hevde sin uavhengighet.
3. Kommunerevisor indikerer etter manges oppfatning at vi bare kan revidere kommunene. Det heter ikke selskapsrevisor i privat sektor, men selskapets revisor. Tilsvarende burde gjelde i kommunen – kommunens (engasjerte) revisor, og ikke kommunerevisor.
4. Sørlandet kommunerevisjon» blir veldig likt Kommunerevisjonen Sør/KomRev Sør sitt navn i dag.
5. Kommunerevisjon kan gi oss begrensninger ift. nye oppdrag.

2. Daglig leder:

Flertallet av de ansatte i Aust-Agder Revisjon IKS ønsker at tittel på selskapets nye leder/sjef bør være «daglig leder» og ikke «revisjonssjef». Det er kommet inn argument på at ansatt ønsker å jobbe med en leder og ikke under en sjef. For enkelte av de ansatte hadde ikke tittel på leder/sjef så stor betydning.